

γάλη προσοχή έβαλε στο ζωγράφισμα τῶν χαρακτήρων και στη σύνθεση τοῦ έργου του για νάχη ένότητα. Ἄς τὸν πιστέψουμε. Μολαταῦτα ἡ μυθιστορία τοῦ κ. Μπιρμπάουμ δὲ φτάνει στὸν ὄγκο τὰ έργα τοῦ περίφημου πατέρα τῆς νέας εὐρωπαϊκῆς μυθιστορίας, τοῦ ἀγγλοῦ Ρίχαρτσον. Εἴτανε πεντάτομα τὸ καθένα, κ' ἐκλαίγε ἀπάνου στὰ φύλλα τους Εὐρώπη και Ἄμερική.

*

Ἡ ἀ' Ἐλευθέρη Ἀκαδημία τῆς Βελγικῆς πρότεινε ὑποψήφιο γιά τὸ βραβεῖο Νόμπελ τὸ μεγάλο βέλγο ποιητῆ, τὸν Αἰμύλιο Verhaeren. Ἡ πρότασή της ἔσπειρε τὸν ἐνθουσιασμό ἀνάμεσα στοὺς φίλους και στοὺς θαυμαστὲς τοῦ ποιητῆ. Καὶ διοργανώνονται γιορτὲς και θεατρικὲς παραστάσεις πρὸς τιμὴν του και προεδρεύουν σ' αὐτὲς οἱ πρὸ ἐξοχοὶ τοῦ Βελγίου λογοτέχνες. Κ' ἐμεῖς ἐδῶ; Τώρα τελευταία βγήκε «Ἡ μεγάλη Αὔρα», ἕνα βιβλίο ἀπὸ στίχους τοῦ νέου Σκίπη, ποῦ ἀξιόλογα θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ τοὺς χαρακτηρίσει βραρουνικούς. Τὶ λόγος ἔγινε γιά τὴ «Μεγάλη Αὔρα»; Ἐξῆν ἀπὸ τὸ «Νουμά» κ' ἀπὸ τὸ ἄρθρο τοῦ Παπαντωνίου, τὰ ἀθηναϊκὰ φύλλα κοροιδίεψαν ἀλύπητα τὸ λυρικώτατο τραγουδιστή.

Κ**

ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΕΝΟΡΙΑΙ

Οἱ «Καιροὶ» σ' ἕνα περασμένο φύλλο τοῖς (10 Ὀκτωβρίου, σελ. 1 στήλη 1) δημοσίεψαν τὸ ἀπόλογο ἄρθρο ποῦ τὸ ξαναδημοσιεύουμε και μεῖς σήμερα γιατί ἔχει σχέση μὲ τὴ λαμπρὴ μελέτη «Οἱ κοινότητες» τοῦ κ. Γιάγκου Χατζῆ και τέλειωσε ἴσα ἴσα στὸν περασμένο «Νουμά».

Μεγάλην ἀισθανόμεθα χαρὰν, μανθάνοντας, ὅτι τὸ ὑπουργεῖον καταρτίζει νομοθέτημα, ὀργανοῦν τὰς Κοινοτήτας. Δὲν γνωρίζομεν ἔτι, ἐὰν πρόκηται περὶ τῶν ὑπαρχουσῶν ἤδη Κοινοτήτων, ἢ περὶ ὀργανώσεως Κοινοτήτων πανταχοῦ τοῦ Κράτους, τοῦτέστιν εἰς πάντα τὰ χωρία, πάσας τὰς κώμας, πάντα τὰ προάστεια τῶν πόλεων και εἰς αὐτὰς τὰς συνοικίας τῶν μεγαλουπόλεων. Ὅποσοδήποτε, τὸ Ἔθνος ἔχει ἀνάγκην νὰ ὀργανωθῆσιν Κοινότητες πανταχοῦ, διὰ γενικοῦ νομοθετήματος. Ὅ,τι λείπει ἀπὸ τὸ Ἔθνος σήμερα, εἶνε ὁ κοινοτικὸς ὀργανισμὸς, ὁ παρέχων τὴν κοινωνικὴν ἐλευθερίαν μετὰ τῆς πολιτικῆς,

διευκολύνων δὲ τὴν κοινωνικὴν πρόοδον και τὴν ἀπόλυτον τοῦ λαοῦ ἐνέργειαν ὑπὲρ τοῦ πολιτικοῦ και ἔθνικοῦ συμφέροντος, και τὴν ἀπρόσκοπτον ὑπηρεσίαν τῶν δημοσίων λειτουργιῶν. Ἄνευ ἐλευθέρων και ἀνεξαρτήτων Κοινοτήτων, ἀνέφικτος ἀποβαίνει ἡ εὐκοσμος και κανονικὴ λειτουργία τῶν κοινοβουλευτικῶν θεσμῶν Ὑπὸ τὸ κράτος συγκεντρωτικῆς διοικήσεως, λειτουργοῦσιν οἰκτρῶς οἱ κοινοβουλευτικοὶ θεσμοί. Συμβάλει τώρα τοῦτο, τὸ ἀξιοθρήνητον, ἐν Ἑλλάδι, ἐν Ἰταλίᾳ, ἐν Γαλλίᾳ, ἐν Ἰσπανίᾳ, ἐν Πορτογαλίᾳ, και ἐν αὐτῷ τῷ Βελγίῳ ἀπεναντίας δὲ λαμπρῶς λειτουργοῦσιν οἱ κοινοβουλευτικοὶ θεσμοὶ ἐν Ἀγγλίᾳ, βασιζόμενοι ἐπὶ τοῦ διοικητικοῦ συστήματος τῶν ἀνεξαρτήτων Κοινοτήτων και Ἐνοριῶν. Μήπως αὐτὸ τὸ κοινοτικὸν σύστημα δὲν καθιστᾷ τὴν Ἑλβετίαν εὐδαίμονα και δημιουργῆ εὐδαιμονίαν ἐν τῇ Γερμανικῇ Αὐτοκρατορίᾳ; Τὸ ἑλληνικὸν Ἔθνος τρεῖς ἐδοξάσθη και ἐμεγαλοῦργησε διὰ τοῦ βίου τοῦ κοινοτικοῦ. Κοινότητες ὑπῆρχον ἐπὶ Ὀμήρου και αἱ πόλεις εἶχον ὀργανισμὸν πράγματι κοινοτικόν, ὡς ἀποκαλύπτει εἰς ἡμᾶς ἡ Ὀδύσεια. Ἐπίσης αἱ Κοινότητες, γινόμεναι πόλεις, ἀνέστησαν τὰ κατὰ Περσῶν τρόποιαι και διεμόρφωσαν θαυμάσιον πολιτισμὸν. Ἄλλὰ μήπως αἱ Κοινότητες δὲν παρεσκευάσαν και δὲν ἀνέστησαν τὸ ἡμέτερον Ἔθνος κατὰ τὸν ἱερὸν ἀγῶνα, καταγαγοῦσαι νίκας και ἀνιδρύσασαι τρόποιαι; Δυστυχῶς, ἡ βαυαροκρατία κατήργησε τὸ ἐν Ἑλλάδι κοινοτικὸν σύστημα, ἀντὶ νὰ βελτιώσῃ αὐτὸ, και εἰσήγαγεν ἀντὶ τοῦτου τὸν «ζευρλομανδύαν» τῆς διοικητικῆς συγκεντρώσεως, τὴν ὁποίαν ἐπέβαλεν ὁ Μ. Ναπολέων. Αὕτη, παραλύουσα ἀσφαλῶς τὰς ἔθνικὰς δυνάμεις, παράγει τὴν νάρκωσιν και τὴν πολιτικὴν διαφθοράν. Εἶνε ἀνάγκη λοιπὸν νὰ ὀργανωθῶσιν Κοινότητες και Ἐνοριαὶ ὑπὸ παρόμοιον ὀργανισμὸν. Ἐχομεν ἤδη πείραν τῶν ἀγαθῶν, τὰ ὁποῖα παρέχουσιν αἱ Κοινότητες εἰς τὸν λαόν, ὅταν εἶνε ἐντελῶς ἀνεξάρτητοι ἀπὸ διοικητικῶν ἐπηρεασμῶν. Δὲν δυνάμεθα ἐν τῷ πορόντι νὰ δώσω ἐν πλήρη ἰδέαν τοῦ ὀργανισμοῦ ἀνεξαρτήτων Κοινοτήτων, πρέπει οὗτος ὅμως νὰ βασίζεται ἐπὶ τοῦ συστήματος τῆς κληρώσεως και οὐχὶ τῆς ἐκλογῆς, και ἐπὶ τοῦ ὀικονομικοῦ ἐλέγχου, ἐξαρτωμένου ἀπὸ τὴν ἐποπτεῖαν τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας. Οἱ Δήμαρχοι και οἱ Νομάρχαι θὰ δύνανται ὑπευθύνως νὰ ἐλέγχωσιν τὰς κοινοτικὰς ἀρχὰς, θὰ καταγγέλωσιν δὲ πᾶσαν κατάχρησιν εἰς τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν. Ἡ Κοινότης θὰ εἶνε ἐλευθέρως

ἀπολύτως εἰς τὴν συγκρότησίν της, εἰς τὴν ἐξεύρεσιν τῶν ὀικονομικῶν πόρων και εἰς πᾶσαν αὐτῆς τὴν ἐνέργειαν. Ἐὰν τοιοῦτω τρόπῳ ὀργανωθῶσιν αἱ Κοινότητες, θὰ παράσχωσιν ὀργανῶσιν ὀλοκλήρου τοῦ Ἔθνους, θὰ δημιουργήσωσιν δὲ ἀκατάσχετον πρὸς τὴν πρόοδον ὁρμήν, και θὰ ἀπαλλάξωσιν τὸ ἡμέτερον λαὸν ἀπὸ πολλῶν και μεγάλων δαπανῶν.

Αἱ Κοινότητες θὰ ἰδρῦσασιν παλαίστρας, ἀγῶνας, σκοπευτήρια, θὰ ὀργανώσωσιν ἀγῶνας, θὰ διευκολύνωσιν τὸ σωτήριο ἔργον τῶν σωματικῶν και τῶν στρατιωτικῶν ἀσκήσεων, θὰ ἀναλάβωσιν τὴν συντήρησιν τῶν σχολείων και τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ἀνεξαρτήτων Ἐνοριῶν, θὰ διευκολύνωσιν δὲ πολυειδῶς τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν και θὰ ἐξωθήσωσιν εἰς τὸ στάδιον τεραστίας προόδου και ἀναπτύξεως τὸ Ἔθνος ὀλοκλήρον. Ἄνευ ἐλευθέρων και ἀνεξαρτήτων Κοινοτήτων τὸ ἡμέτερον Ἔθνος θὰ φθίνη και θὰ μαραίνεται, ἕως οὗ πολιτικῶς καταστραφεῖ.

ΟΡΗΣΚΕΙΑ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΔΑ*

«Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐμβὰς ὁ Ἰησοῦς εἰς πλοῖον διεπέρασε και ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν».

Ἄπλᾳ, Σεβασμιώτατε Δέσποτα και Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, πολὺ ἀπλᾶ μάλιστα φαίνονται τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Ἱ. Εὐαγγελίου· ἀλλὰ μ' ὄλη τὴν ἀπλότητα ἔχουν μεγάλη και σπουδαία σημασία. Ἄν ἐξηγηθῶνε καλὰ μᾶς δείχνουνε καθαρὰ καθαρὰ τί ἰδέες εἶχε ὁ Κύριος ἡμῶν, ὁ Χριστὸς δηλαδὴ, γιά πατρίδα και γιά ἔθνος, και μᾶς πληροφοροῦνε πραγματικῶς, ὅτι και αὐτὸς ὁ Χριστὸς ποῦ εἴτανε ὁ μεγαλειότερος κοσμοπολίτης, ποῦ ἦρθε στὸν κόσμον αὐτὸ ὄχι γιά λίγους, ἀλλὰ γιά ὄλη τὴν ἀνθρωπότητα χωρὶς καμιά διάκριση ὄπως διόλου, κ' αὐτὸς, λέγω, ὁ Χριστὸς αἰστάνουνταν ἰδιαιτέρη ἀγάπη πρὸς τὴ γῆ, ποῦ εἶχε δικὴ του πατρίδα, και πρὸς τὸ ἔθνος ἀπὸ τὸ ὁποῖο εἶχε τὴν καταγωγή του. Τὸ

*) Σημ. τοῦ «Νουμά». Σ' ἕνα χωριὸ τῆς σκλαβωμένης Ἡπείρου ἕνας παπᾶς, ὀληθινὸς ἱερέας, φαίνεται, εἶπε, τὰ παρακάτω λόγια, ποῦ κάποιος καλὸς φίλος εἶχε τὴν καλοσύνη νὰ μᾶς στείλει, και τὰ τυπώνουμε μ' εὐχαρίστηση γιά νὰν τὰ διαβάσωμε και νιώσωμε ἐπὶ τέλος τὴ δουλιὰ τους ὅσοι ρασοφορημένοι ρήτορες μᾶς ξεκουράιουνε κάθε τόσο στὴν ἐκκλησιά μὲ τὰ φουσκωμένα και ἀδιανά τους λόγια.

Ὅ, πᾶτε μοναχοὶ σας, ἐγὼ κ' ὁ γιατρός δὲν εἶμαστε γιά τέτοιες ἱστορίες...

— Μαννούλα μου, χρυσή! Πέρε μου μωρέ, ποῖος ἄλλος ἔχει τέτοια μάννα; — φώναξ' ὁ Γιάννης, ἀγκυλιάζοντας, σὺν παιδί, τὸ λαϊμὸ τῆς μάννας του.

— Σὰ θέτε — εἶπ' ὁ Ἀράπης — φεύγομε κ' αὐριο τὸ πρωί. Ἐχομε καλὸ καιρό, γιά δὲ πῶς λάμπουνε τὰ στέρια!...

— Ἐτσι ξαφνικὰ, μωρέ, χωρὶς νὰ τοιμάσωμε τίποτις; Δὲν ἔχει γούστο νὰ πάμε μ' ἀδειανὰ τὰ χέρια — εἶπ' ὁ Θόδωρος, ποῦ τᾶθελε ἕλα μὲ τᾶξην και μέτρο!

— Βρε ἀδερφε ψωμί ἔχομε, κρασί παίρνομε τὴ νταμιτζάνα ποῦφερε χτὲς ὁ Κώστας· φρούτα, τυρὶ, αὐγά, νά! τί ἄλλο θέμε; Ὅλα δᾶ τᾶχομε!... Σῦρε, Μαριώ, νὰ βράσης αὐγά και νὰ τὰ τοιμάσῃτ' ὄλα...

— Θαρρῶ, παιδί μου, πῶς ἐγὼ σοῦ τὰ τοιμάζω ὡς τὰ τᾶρα· λὲς νὰ τᾶχω πᾶ χαμένα;

— Νὰ μὲ συμπαθᾶς, μαννούλα, εἶπα: νὰ τὰ τοιμάσετε...

— Σὲ παίρνομε οἱ φούριες σου και δὲν ξέρεις τί λὲς!

— Μὴ μᾶς γκρινιάσης, μάννα μου, τὸ ταξίδι!

— Οὐφ! Ἐλα Μαριώ, νὰ σοῦ δώσω ταῦγά!

— Δὲ μ' ἀρέσουνε τὰ μούτρα τῆς θείτσας — εἶπ' ὁ Κώστας γελώντας σὺν ἔφυγε — σὰ δὲ σοῦ παίξῃ, Γιάννη, κανένα κακὸ παιχνίδι, νὰ σοῦ κόψῃ τὴ φάρα, θάνη θάμα! Ἄκου ποῦ σοῦ λέω!

— Οὐ! τὸ ξέρω! Εἶναι δυνατὴ νὰ μᾶς βγάλλῃ μὲς ἀπὸ τὴ βάρκα. Γι' αὐτὸ ἀρχισα μὲ φούριες νὰ τῆς πάρω τὸν ἀέρα!

— Κατεργάση!

— Ἐρεῖς ταῦγινο νὰ ξεκινήσωμε, πρὶν μᾶς πάρῃ χαμπέρι. Ἄξαφνα μετανοῶνει τὸ πρωί και σηκώνεται μὲ πινοκέφαλο, μὲ ζαλάδες και τὰ ρέστα... Πᾶνε τότες και ταξίδια και Φανάρια!

— Τι λὲς, καλέ, μπορεῖς νὰ φύγῃς χωρὶς νὰ τὴν ἀποχαιρετίσης; δυστυχία σου κκομοίση!

— Τὸ ἔχε γιά δᾶ τὸ λέμε κ' ἀπὸ τώρα! Σὼπα, καυμένα, και σὺ, δὲν εἶναι κακὴ ἡ μάννα μου, λίγο παράξενη μονάχα...

Ἡ μάννα τοῦ Γιάννη, γιά νὰ δικαιώσῃ τοὺς φόβους τῶν παιδιῶν, ἦρθε κείνη τὴν ὄρα συλλογισμένη, μὲ κατεβασμένα τὰ μούτρα της. Ἡ Μαριώ τὴν ἀκλουθοῦσε μ' ἕνα καλάθι και μιὰ μικρὴ νταμιτζάνα...

— Σὰς ἔθρασα δέκα πέντε αὐγά, ἔβαλα τυρὶ,

σαλάμι, φρούτα, ὅ,τι κ' ἄν εἶχαμε. Αὐριο θὰ θέλω καινούρια ψώνια, δὲν ἔμεινε τίποτα στὸ σπίτι.

— Ὅ, βροῦμε και ψάρια λαχταριστά, κύρ Γιάνκο μ', κάθε μέρα πιάνει ὁ καπτάν-Νικόλας.

— Ὅ, βροῦμε λὲς, Μαριώ, μπᾶς κ' ἔχεις και σὺ σκοπὸ νὰ τὰ προμίσῃς γιά τὸ Φανάρι; τὰ καλὰ κορίτσια δὲν ταξιδεύουνε μονάχα τους μὲ παλλικάρια!

— Εἶναι κουμπάρος μᾶς ὁ Ἀράπης, κυρούλα μ', κ' ὁ φύλακας τοῦ Φαναρίου εἶναι μπάρμπας μου, ἀδερφε τῆς μάννας μου. Ἐχομε τρεῖς μῆνοὺς νὰ τότε δούμε!

— Ὁ καπτάν-Νικόλας, ποῦ λέτε;

— Ὅχι! ὁ δεῦτερος, εἶναι δυὸ φύλακες στὸ Φανάρι.

— Κ' ἐγὼ, τὸ λοιπὸν, θὰ μείνω δᾶ μοναχῆ, δίχως βοήθεια;

— Ἡ μάννα μ' θὰ σὲ δουλέψῃ, κυρούλα μ', και δὲ θὰ σοῦ λείψῃ, μαθὲς, τίποτις! Ἐμεῖς, πᾶλε, ναρὶς θάρρομε...

— Ἄμα θὲς τίποτα, Μαριώ, κανεὶς δὲ σ' ἀλλάζει τὸ κεφάλι! Ἐχεις γενάτι, παιδί μου, κ' εἶναι πολὺ κακὸ πρᾶμα!... Πᾶω, Γιάννη, νὰ πέσω...

— Σ' ἀφίνω γιά, μαννούλα μου! Νὰ σὲ φιλή-